

Филолошко-уметнички факултет Крагујевац

ФИЛУМ

СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ
Зборник радова са VII међународног научног скупа
одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу
(26-27. X 2012)

Књига I

ТРАДИЦИЈА И
ИНОВАЦИЈЕ У
САВРЕМЕНОМ
СРПСКОМ
ЈЕЗИКУ

Крагујевац 2013

СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ
Зборник радова са VII међународног научног скупа
одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу
(26-27. X 2012)

Књига I

**ТРАДИЦИЈА И ИНОВАЦИЈЕ
У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

Зоран Вукотић

Т
ула
агујевцу

У

Ч

Д

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

Ц

вов, Украјина

и и Херцеговина

ар, Румунија

рска

Пловдив, Бугарска

држало
Републике Србије

Крагујевац, 2013.

САДРЖАЈ

О ТРИ КЊИГЕ ЗБОРНИКА СА VII МЕЂУНАРОДНОГ НАУЧНОГ
СКУПА СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ / 5

О ЛИНГВИСТИЧКОЈ КЊИЗИ ЗБОРНИКА СА VII МЕЂУНАРОДНОГ
НАУЧНОГ СКУПА СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ / 7

Милица Раговић Тешић
НЕКИ ТВОРБЕНО-СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТИ
ТВОРЕНИЦА СА БРОЈЕМ ПЕТ / 17

Јованка Ј. Рагић
СПОЈНИ ВОКАЛ: ГРАМАТИЧКА РЕАЛНОСТ ИЛИ
ГРАМАТИЧАРСКА КОНСТРУКЦИЈА (ОД ТУМАЧЕЊА
СЛОЖЕНИЦА ДО ЈЕЗИЧКЕ ПОЛИТИКЕ) / 25

Милош М. Ковачевић
ПАРТИКУЛЕ НИ И И У ФУНКЦИЈИ ОБАВЕЗНОГ
ИНТЕНЗИФИКАТОРА У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 43

Веселина В. Ђуркић
СИСТЕМ СЛОЖЕНИХ УСЛОВНИХ ВЕЗНИКА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 59

Илијана Р. Чујић
ПРАВОПИСНА НОРМА КАО (НЕСТАБИЛНИ) РЕГУЛАТОР РАЗЛИКОВАЊА
ПРИЛОГА И ПРЕДЛОШКО-ИМЕНИЧКИХ КОНСТРУКЦИЈА / 73

Никола И. Рамић
АКЦЕНАТСКЕ ВИШЕСТРУКОСТИ
У СТАНДАРДНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 83

Радовоје М. Младеновић
ПРЕДЛОЗИ ВРЕМЕНСКОГ ЗНАЧЕЊА ПРЕД + И ПРЕ +
У ПРИЗРЕНСКО-ЈУЖНОМОРАВСКИМ ГОВОРИМА
МЕТОХИЈСКО-КОСОВСКО-СИРИНИЋКОГ АРЕАЛА / 91

Јордана С. Марковић
ИБИШ-АГА СТЕВАНА СРЕМЦА И ВИДОСАВА ПЕТРОВИЋА / 101

Драѓана И. Радовановић
СТАТУС ДИЈАЛЕКАТСКЕ И ПОКРАЈИНСКЕ ЛЕКСИКЕ
У РЕЧНИЦИМА КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА / 113

Горѓана С. Драѓин
КОМПАТИБИЛНОСТ СТАНДАРДНОГ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И
ДИЈАЛЕКТА (У КЊИЖЕВНОМ ДЕЛУ И ГОВОРУ ГРАДА) / 119

Татијана Г. Трајковић
СРПСКИ ГОВОР АЛБАНАЦА У ПРЕШЕВУ / 125

Мирјана Мишковић Луковић
РЕЛЕВАНЦИЈА, ИНТЕРПРЕТАТИВНА СЛИЧНОСТ И ИНФЕРЕНЦИЈАЛНИ
ОДНОСИ: МАРКЕРИ РЕФОРМУЛАЦИЈЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ / 135

Драгана И. Радовановић¹
 Институт за српски језик САНУ
 Одсек за дијалектолошка истраживања

СТАТУС ДИЈАЛЕКАТСКЕ И ПОКРАЈИНСКЕ ЛЕКСИКЕ У РЕЧНИЦИМА КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА²

У прилогу се констатује да београдска белићевска лексикографска школа има традиционално попустљив критеријум у избору „подобних“ дијалекатских и покрајинских речи у изради најважнијих лексикографских подухвата. Илуструје се то најпре тиме да није случајно Речник САНУ квалификован као речник *књижевног и народног језика*, по том многим двојствима у морфологији и акцентуацији, која се показују у лексикографској обради (укључујући и једногласни *Речник српскога језика*, објављен у Матици српској, а аутори су из београдске школе). У ствари, наставак је то вуковске традиције и у основи српске еластичности у нормирању језика.

Кључне речи: стандардни и/или нормативни речници, дијалектизми, покрајинске речи, београдска лексикографска школа

1. Београдска белићевска лексикографска школа има, мислим срећом, традиционално попустљив критеријум у избору „подобних“ дијалекатских и покрајинских речи у изради најважнијих српских лексикографских подухвата. Концепција ове школе види се најпре из Белићевог *Увода* и *Напомена* о обради текста Речника у првој књизи (РСАНУ 1959: VII–XXXVII), а оголело, и речитије, у ауторизованим стенографским белешкама са Новосадског договора објављених у *Летопису Матице српске* (ЛМС 1955: 3–126).

1.1. Белић мисли да избор речи „које имају право грађанства у савременом књижевном језику“ не сме да зависи од „знања, укуса и разумевања“ обрађивача, при чему додаје да је наш књижевни језик „још у постајању, тако да се не може већ сада говорити о томе које су речи добиле искључиво право грађанства“. Према Белићевим речима народни језик је и после Вука „најдрагоценији извор из којег књижевници наши црпу свој језички материјал“. За обраду је пак битна кратка начелна напомена: „Караџићева општа правилност вреди за све речи које би се хтеле из дијалеката узети; оне остају са својим значењем, својом морфолошком структуром; али по гласовима, акценту и промени оне, ако се унесу у књижевни језик, добијају његове особине“ (РСАНУ 1959: XXIII–XXIV). Белић под поднасловом *Дијалектизми* у основи понавља претходно: „Правило је нашег језика да се речи из дијалеката дају у књижевном језику према фонетици и морфологији књижевног језика. Тако је поступано и са лексичком грађом која је ушла у Речник. По себи се разуме да су те речи узимане само онда када могу обогатити речник и када су се одомаћиле у књижевним или стручним делима“ (РСАНУ 1959: XXXIV). Ако се поједине речи акцентом који се чује у Београду (као једном „од најважнији центара наше земље“) разликују од оног забележеног

¹ saraluka@eunet.rs

² Рад је настао у оквиру пројекта *Дијалектолошка истраживања српског језичког простора* који финансира Министарство за просвету и науку Републике Србије.

код Вука – акценти се или дају равноправно или „Вуков као напоредни, у заградни“, а да ће се „општа правила говорног језика“ коначно моћи утврдити „тек онда када се утврди распрострањеност појединих акценатских типова, па ће се оно што је у већини крајева узети као заједничко за целину.“ (РСАНУ 1959: XXXVI–XXXVII).

1.2. Из уводног реферата Живана Милисавца, главног уредника Летописа Матице српске, са скупа у Матици српској (у Новом Саду од 8. до 10. децембра 1954), сазнајемо да је Петар Скок у анкети, која је претходила Новосадском договору, покренуо питање израде „нормативног речника“. Идеја је очигледно добила пуну подршку у анкети. Белић у уводном реферату, под (под)насловом *Речник*, почиње: „У последње време се чешће говори о нормативном речнику, о речнику књижевног језика који би био обавезан за све који пишу српскохрватским језиком... Али то неће бити нормативни речник већ грађа коју ће моћи књижевници употребљавати. А шта ће они и како употребити, зависи од њихова књижевног талента. То вреди и за све друге претставнике наше културе... Сем нормативне граматике, која прописује систем гласова и облика, других нормативних прописа за речник не може бити...“ (ЛМС 1955: 21).

1.2.1. После краће расправе, углавном око процедуралних ствари, Белић наводи за сходно да у сличној фразеологији понови: „Ја знам шта је нормативна граматика. То су облици, то су гласови који су прописани, тога се сви држе. Али нормативни речник не знам шта је, нити мислим да тога може бити, нити сме бити... Не може се прописати које ће речи који књижевник употребљавати, зато су ту прописи естетски, стилски итд., који су исто тако обавезни за наше књижевнике као и за остале“, при чему даље истиче да „наш речник треба да буде информативни речник“, да би потом за нормативни речник нашао само пример двотомног речника француске академије „који нико не употребљава“ (ЛМС 1955: 31). У још два-три јављања Белић истиче важност квалитета и дубине обраде у планираном речнику и „развој фразеолошке стране“, наводећи добар пример Ристић-Кангриног речника (ЛМС 1955: 61).

1.3. Читајући дискусију која се касније развила поводом идеје о изради речника двеју матица (будућег шестотомника), који је већ био започет, из садашње перспективе, готово да се свако од нас уплаши од искушења неуљудне лакоумности ако себи дозволи да закључи да је добар део расправе помало и наиван. Међутим, у питању је безмало „прва лига“ и лингвиста и писаца, као нпр.: А. Белић, М. Стевановић, Ј. Вуковић, М. Московљевић, Љ. Јонке, М. Храсте, Ј. Хам, И. Андрић, М. Лесковац, Р. Лалић, Ј. Каштелан. Мислим, на пример, о лутајућим квалификацијама планираног речника – *нормативни, информативни, описни, приручни, књижевни*, још више о истицању његове намене књижевницима, који вапе за њим; понеко од учесника ипак скрене пажњу и на друге његове намене и кориснике (имамо утисак најјасније М. Лесковац, уп. ЛМС 1955: 57). Наравно, неправедно, тачније некоректно би било превиђати чињеницу да се ради о дискусији која тече, која има и добре и лоше стране импровизације.

1.3.1. Смисао нормативног и релацију према књижевном готово да најбоље погађа Радован Лалић: „Још један пример да наведем кад се говори о нормативности речника. Узмимо предлог „по“. Да ли ће речник препоручити као правилно значење предлога „по“ у изразу „та ствар је по њему истакнута“? Загребачки часопис *Језик*, чини ми се, био је против такве употребе. Речник мора препоручити или одбацити ту употребу, и то је доказ да тај речник треба да буде нормативан. То је речник к њ и ж е в н о г језика, и сам тај појам речник к њ и ж е в н о г

в као напоредни, у загра-
моћи утврдити „тек онда
ских типова, па ће се оно
“ (РСАНУ 1959: XXXVI-

авног уредника Летописа
Саду од 8. до 10. децембра
етходила Новосадском до-
ка“. Идеја је очигледно до-
ату, под (под)насловом Ре-
о нормативном речнику, о
ве који пишу српскохрват-
ик већ грађа коју ће моћи
потребити, зависи од њихо-
авнике наше културе... Сем
ва и облика, других норма-
55: 21).

едуралних ствари, Белић на-
„Ја знам шта је нормативна
исани, тога се сви држе. Али
да тога може бити, нити сме
жевник употребљавати, зато
тако обавезни за наше књи-
а „наш речник треба да буде
зни речник нашао само при-
и нико не употребљава“ (ЛМС
кност квалитета и дубине об-
е стране“, наводећи добар при-

ла поводом идеје о изради ре-
је већ био започет, из садашње
д искушења неуљудне лакоми-
део расправе помало и наиван.
виста и писаца, као нпр.: А. Бе-
ћ, Љ. Јонке, М. Храсте, Ј. Хам,
Мислим, на пример, о лутајућим
ивни, информативни, опи-сни,
ве намене књижевницима, који
ажњу и на друге његове намене
ац, уп. ЛМС 1955: 57). Наравно,
јати чињеницу да се ради о дис-
импровизације.

ма књижевном готово да најбоље
аведем кад се говори о нормати-
речник препоручити као прави-
по њему истакнута“? Загребачки
употребе. Речник мора препору-
да тај речник треба да буде норма-
м тај појам речник к њ и ж е в н о г

језика садржи у себи нормативност као речник књижевног језика, он мора бити у извесном смислу његов регулатор.“ Претходном додаје да „без одређеног става према одабирању и обради речи није могуће правити речник какав је нама потребан“ (ЛМС 1955: 79).³

2. Новија егзактна истраживања показују да је тачно, иначе уопштено понављано мишљење, да и бољи писци „обрћу“ десетак хиљада речи. Писац Миро Вуксановић у једном интервјуу на питање зашто су нам све дужи спискови мање познатих речи уз дела и старије и сасвим нове литературе (укључујући и његова) одговорио је отприлике: то не значи да су те речи мање познате, већ да ми свој језик све слабије знамо. Наша генерација закључује епоху традиционалне културе и баш зато она нема права да традицију искључи и да заборав убрза, без илузија да ће успети да тај процес заустави.

3. Однос *сиандардни* (/књижевни) – *дијалекатски* и *покрајински* најчешће је у међувремену у стручно-научној литератури проблематизован.⁴ Као што би и требало очекивати, највише таквих прилога дали су сарадници на Речнику САНУ.

3.1. Говорећи о селекцији речи у дескриптивним речницима, Митар Пешикан је за дијалекатску и покрајинску лексиком рекао да „је /њу/ штета без нужности одбацивати“, посебно кад је она „садржајна допуна општој лексици књижевног језика“, и да треба „поштеђивати материју која језик и речник чини ... богатијим, а штедети простор ... на рачун исцрпног инвентарисања појава које речник чине већим а не много садржајнијим“ (Пешикан 1982: 215).

3.2. Затим, ту је и читав низ других прилога који се тичу начина лексикографске обраде дијалекатске лексике у РСАНУ. Посебну тежину имају наравно радови дугогодишњих обрађивача и редактора – Милице Радовић Тешић, Стане Ристић, Раде Стијовић, Раде Жугић, Николе Рамића, Милорада Симића, Неђе Јошића и од млађих колега Иване Лазивић-Коњик и Владана Јовановића. Уместо скраћене и зато површне и према ауторима неправедне, а за кориснике непотпуне интерпретације, по правилу, студиозних прилога – упутила бих на прегледни рад В. Јовановића *О језичком корпусу Речника САНУ и дијалекатској лексици* (2009). Између осталог, он скреће пажњу на основну замисао (и смисао) почетне иницијативе да се дијалекатска лексика сакупља, а потом обрађује и утврђеним лексикографским поступцима „уподобљава“ да би била ослонац богаћења књижевног језика (уп. посебно Јовановић 2009: 117).

4. О стилистичкој маркираности у РСАНУ говорио је и Богољуб Станковић када је истакао да се у РСАНУ напоредо говори о дијалектизмима и вулгаризмима, али нема диференцијације по основу функционалних стилова, нити по основу емоционалне обојености, док се на нивоу стручне терминологије настоји да се максимално укаже на њен издиференцираност по научним и стручним областима. На исти начин је изражена стилистичка маркираност и у уводним напоменама шестотомног РМС (Станковић 1995: 299–308).

³ Уп. у РМС и у РСЈ, по под 3. (не) узимање у обзир онога што значи реч или израз у локалиту: с обзиром на кога или што, што се тиче кога, чега. – По њој се могла цела кућа да однесе //По мени може да ради шта хоће. В. и *Локалитив основа/критеријума* у Синтакса 2005: 295–296.

⁴ Према интерним упутствима за обраду речи у РСАНУ под покрајинским речима треба сматрати оне које нису књижевне и које истовремено немају обележје неког локалног говора, већ као такве постоје шире и у другим говорима. Под дијалектизмима се подразумевају речи које се јављају у карактеристичним фонетским пиковима (уп. нпр. *меја*, *пес*, *зра* и сл.).

5. У вези са обрадом дијалекатске лексике, али другим поводом – у циљу истицања потребе неговања дијалекатске лексикографије, изнео је мишљење и проф. Драгољуб Петровић. Истакао је да се дијалекатске речи лексикографским поступком могу „литераризирати“, али је тај поступак колико једноставан, толико и теоријски бесмислен. Дијалекатска лексика се мора истраживати са ставовишта дијалекатске реалности и из ње се мора искључити сваки однос према стандардном језику као мерилу било какве језичке коректности (Петровић 1982: 197). У овом и у неким другим својим прилозима проф. Петровић се залаже за „чистије“ профиле речника, односно за јасније разликовање дијалекатског од стандардног, па и стандардног од књижевног.

6. Нормативност се у РСАНУ спроводи према речима Ирене Грицкат различитим средствима, као нпр. упућивањем, без дефиниције, на другу „исправнију“, „бољу“ реч (нпр. в. бадњак знач. 2 где упућује на бадњача), а код ове друге се ставља одговарајући квалификатор: покр., дијал., некњ., вулг. Таквим обавештењем врши се потребно нормирање (Грицкат 1960: 218).

7. У критичком сагледавању домета српске и словенске лексикографије посебан значај има зборник радова са међународног научног скупа, објављен под насловом *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе* (Нови Сад–Београд, 2002).

8. Узимајући у обзир неколико напред цитираних и коментарисаних прилога, посебно напред поменути зборник радова са међународног научног скупа, чини се да је добар део, иначе умесних примедби и сугестија, закаснео за сам РСАНУ. Међутим, изоштравање критеријума свакако је могло бити драгоцене за друге лексикографске подухвате, у првом реду за једнотомни *Речник српског језика* (објављен 2007. у Матичином издању, а ограничено ретуширан у доштампаном тиражу 2011). Претпостављам да ће се ови и слични прилози имати у виду када се приступи реализацији пројекта Матице српске *Вишестомни речник српског језика*.

9. И површним увидом у једнотомник на изабраним одредницама јасно се види да је респектована обрада у РСАНУ. Довољно је само погледати неке од одредница.

9.1. Одредница бадњак је у РСАНУ обрађена на следећи начин: успостављана су три значења – 1. сирова церова, хрстова или друга главња (или грана) која се уочи Божића ложи на ватру; 2. значење је упућивачко в. бадњача,² с изворима који указују на значење хлеб, а код бадњача² стоји в. бадњак (1) – одн. дрво које се ложи;¹ Треће значење је без квалификатива, односи се на *пруш којим се меси чесница* под а. и под б. *пруш уошшје*.

У *Речнику српског језика* под одредницом бадњак успостављена су два значења – 1. *обредно дрво које се пали уочи Божића* и 2. *Бадњак/Бадњи дан*; ово друго значење такође је регистровао РСАНУ, али под другом одредницом датом као властита именица *Бадњак*.

С друге стране, у једнотомни *Речник српског језика* није ушло ниједно значење одреднице бадњача која у РСАНУ има чак пет значења, од којих су два упућивачка: 1. упућује на бадњак 1 (*грана која се ложи*) и 2. упућује на одредницу бадњачица (*омањи споредни бадњак*), која такође нема квалификатив; 3. погача која се пече и једе на Бадњи дан; 4. свећа која се пали на Бадњи дан; 5. попречна клада на огњишту, с извором из Црмнице, али без квалификатива покр.

Дакле, без обзира на то што ова одредница, осим у прва два значења упућивачка, нема других квалификатива, она није узета у инвентар *Речник српског језика*.

9.2. Лексема *девојка* успостављена је као одредница у РСАНУ са девет значења и употребом у изразима: 1. а. *млада неудајла женска особа*; б. *вереница*; *невесџа*, *млада*; в. *девица* г. са квал. *фиг.* и *подр.* *мушкарац женских особина* 2. *кћи*, *женско деише уојшише* (код овог значења нема квалификатива покр.); 3. *женска особа која негде служи, послужује* 4. в. *јавна девојка*. Значења 5–9 дата су са квалификатором покр.: 5. *старија жена која се о покладама преблачи у леије девојачке хаљине*; 6. *надимак који новодоведена млада даје заови*; 7. *дама у каршмама*; 8. *врста дечје игре*; 9. *име овци/име кози*. Једнотомни *Речник српског језика* под овом одредницом даје прва три значења која су без квалификатива.

9.3. Одредница *лала*² у РСАНУ одређена је као назив одмила, од милоште и у оквиру ње нијансирана су значења: а. *за старијеџ мушкараца у кући*; б. *за оца*; в. *за старијеџ браиша*; г. *за лејоџ и драџоџ момка*, и под д. као покр. *за кмеиша*. Једнотомни *Речник српског језика* у потпуности преузима сва ова значења, осим оног које је је маркирано као покр.

9.4. Такође, у једнотомном *Речнику српског језика* шега се јавља само у значењу шала (колоквијално речено мање или више слана). Међутим, у многим народним говорима јавља се са значењем *шешера* (могло би се показати да ово значење има врло широк ареал), а у локалним говорима са значењем *сишеља испод седла*.

9. Преглед датих одредница (узет готово насумично) показује да су из једнотомног *Речника српског језика* искључена значења која имају дијалекатски гласовни лик (што је разумљиво), потом значења која су обележена као покрајинска и нека упућивачка (с упућивањем *види*), при чему се, нажалост, не види увек којем се евентуално значењу даје предност, јер је узајамно упућивање (умрежавање) дато на исти начин.

10. Из претходног се такође види да ћемо добити уистину добар једнотомник тек кад буде завршен РСАНУ, јер су већ сада сви озбиљнији лексикографски подухвати (укључујући наравно и двојезичне и правописне речнике) на њему засновани. Ово ће се наравно још очигледније показати у планираном вишетомнику, макар се рачунало и на све постојеће (валоризоване и невалоризоване) и планиране електронске корпуре српског језика. Електронски корпуси најпре морају бити богати и репрезентативни, мислим при томе и на различите функционалне стилове и чињеницу да се језик све више професионализује. Оно што ти корпуси садрже опет мора квалификован стручњак ишчитати, направити зналачки избор и квалификовану лексикографску обраду.

11. *Уместо закључка*: Претходни осврт, мада привидно критички интонирани, верујем да афирмише домете београдске, белићевске лексикографске школе. Критеријуми се изоштравају, вредних лексикографских и лексиколошких дела је све више. Надам се да нисмо далеко ни од праведнијег вредновања лексикографских и лексиколошких прилога у односу на остале лингвистичке и културолошке подухвате.

Литература

- Грицкат 1960: И. Грицкат, Академски речници и њихови додаци, *Наш језик*, X/7-10, Београд, 212-227.
- Јовановић 2009: В. Јовановић, О језичком корпусу *Речника САНУ* и дијалекатској лексици, у: Р. Жутић (ур.), *Дијалекат - дијалекатска књижевност*, Лесковац: Лесковачки културни центар, 115-121.
- ЛМС: Анкета о питањима српскохрватског језика и правописа, *Лешојис Мајице српске*, Јануар 1955, Књ. 375, св. 1, Нови Сад, стр. 3-136.
- Петровић 1982: Д. Петровић, Проблеми и изгледи српскохрватске дијалекатске лексикографије, у Д. Ђупић (ур.), *Лексикографија и лексикологија*, Београд-Нови Сад: Српска академија наука и уметности - Институт за српскохрватски језик - Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду - Матица српска - Филолошки факултет у Београду, 195-201.
- Пешикан 1982: М. Пешикан, О селекцији речи у описним речницима, у Д. Ђупић (ур.), *Лексикографија и лексикологија*, Београд-Нови Сад: Српска академија наука и уметности - Институт за српскохрватски језик - Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду - Матица српска - Филолошки факултет у Београду, 209-217.
- Пипер и др. 2005: П. Пипер и др., *Синтакса савременог српског језика*, М. Ивић (ред.), Београд: Институт за српски језик - Београдска књига - Матица српска.
- Радовић Тешић 1982: М. Радовић Тешић, Архаизми и њихова обрада у Речнику САНУ, у Д. Ђупић (ур.), *Лексикографија и лексикологија*, Београд-Нови Сад: Српска академија наука и уметности - Институт за српскохрватски језик - Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду - Матица српска - Филолошки факултет у Београду, 257-263.
- РМС: *Речник српскохрватског књижевног језика*. - Нови Сад - Загреб (Матица српска - Матица хрватска), 1967-1969, књ. I-III, Нови Сад (Матица српска), 1971-1976, књ. IV-VI.
- РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика I-XVIII*, Београд, 1959-2010.
- РСЈ: *Речник српског језика*, Матица српска, Нови Сад, 2007.
- Станковић 1995: Б. Станковић, Стилистичке информације у речницима српског и руског језика, *Научни састајак слависта у Вукове дане XXIII*, Београд, 299-308.

STATUS OF REGIONAL AND DIALECT WORDS IN STANDARD LANGUAGE DICTIONARIES

Summary

This paper shows that Belić's Belgrade school of lexicology has traditionally had somewhat loose criteria in the selection of "adequate" words from the local dialects in conducting major lexicography projects. This is illustrated first by the fact that the Dictionary published by the Serbian Academy of Sciences and Arts has been qualified as a dictionary of *literary and folk language*. It is further evidenced by duality in morphology and accentuation which can be perceived from lexicographic process (including the one applied in one volume *Dictionary of Serbian Language* published by Matica srpska, whose authors also belong to the Belgrade school). This practice is in effect the continuation of Vuk Karadžić's tradition and Serbian flexibility in defining language norms. Attention is also paid to Belić's explicit and almost identically formulated statements given several times in discussion during the Novi Sad Agreement saying that he knows what normative phonetics and normative grammar are, yet that he is not familiar with a normative dictionary.

Key words: standard and/or normative dictionaries, local dialect, regional dialect words, Belgrade school of lexicography

Dragana I. Radovanović

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

811.163.41(082)
811.163.41:811(082)
81'42(082)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп Српски језик, књижевност, уметност (7 ; 2012 ; Крагујевац)
Српски језик, књижевност, уметност : зборник радова са VII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (26-27. X 2012). #Књ. #1, Традиција и иновације у савременом српском језику / [одговорни уредник Милош Ковачевић]. - Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2013 (Чачак : #Занатска задруга #Универзал). - 567 стр. : граф.прикази, табеле ; 24 cm

Радови на срп., хрв. и буг. језику. - Текст ћир. и лат. - Тираж 200. - Стр. 5: О три књиге зборника са VII међународног научног скупа "Српски језик, књижевност, уметност" / уредници. - Стр. 7: О лингвистичкој књизи зборника са VII међународног научног скупа "Српски језик, књижевност, уметност" / уредник. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Summaries; Zusammenfassung; Résumé; Резюме.

ISBN 978-86-85991-52-3 (ФФ)

а) Српски језик - Зборници б) Српски језик - Страни језици - Зборници с) Дискурс
анализа - Зборници
COBISS.SR-ID 201955084